

Připravili jsme pro vás barevnou říjnovou rozesílku s číslem 16/2024. Rubriky s novým textem jsou označeny symbolem .

V rozesílce najdete pozvánky na osvětové a vzdělávací akce a programy, odkazy na grantové výzvy, tipy na výukové materiály.

V části I, na stránkách 2–15, najdete AKTUÁLNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

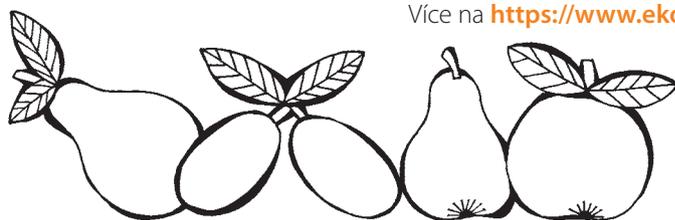
V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 16–18).

Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 19).

Archív rozesílek: www.liska-evvo.cz/rozesilka

VÝZNAMNÉ DNY V ŘÍJNU: 16. 10. – Světový den jídla, 20. 10. – Den stromů, 21. 10. – Den původních odrůd jablek, 24. 10. – Mezinárodní den klimatických akcí, 31. 10. – Světový den měst.

Více na <https://www.ekokalendar.cz/>

Akce do DIÁŘE:

Pátek 18. října	Den stromů – Panská zahrada Vsetín www.alcedovsetin.cz
Středa 23. října	XXIII. Krajská konference o EVVO www.liska-evvo.cz
Pátek 15. listopadu	Vsetínské školy za lepší svět www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKENY	STROMY a MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRAVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. května – 15. června	15. září – 31. října	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz				

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHRAHA, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika,**

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce.**

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí,** zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva,** osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky.**

OBSAH ROZESÍLKY 16/2024

Část I INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽAKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

- I/1 Zprávy z Lísky ... str. 2
- I/2 Aktuality, zprávy z webu a tisku ... str. 3
- I/3 Grantové výzvy ... str. 4
- I/4 Pozvánky na akce, osvětové kampaně ... str. 5
- I/5 Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO ... str. 13
- I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení ... str. 14

Část II METODICKÁ PODPORA

- II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe ... str. 16
- II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky ... str. 16
- II/3 Program Učíme se venku ... str. 17
- II/4 Projekty pro školy, soutěže ... str. 18
- II/5 Tipy na výlety, exkurze, výstavy ... str. 18

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

- III/1 Udržitelný rozvoj ... str. 19
- III/2 Přírodní zahrady ... str. 20
- III/3 Zelené okénko ... str. 20
- III/4 Místní produkty, biopotraviny ... str. 20
- III/5 Fairtrade ... str. 21

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč. V roce 2023 to bylo 42.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč. V roce 2023 to bylo 4.000 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

V říjnu pokračujeme v osvětové kampani STROMY a MY (15. 9. – 31. 10. 2024) – připojte se k oslavě stromů, podzimu a podpořte péči o stromy a pobyt dětí VENKU.

Čekají nás další workshopy pro pedagogy v rámci dalšího vzdělávání na UP Olomouc.

Již za pár dnů se potkáme na XXIII. Krajské konferenci o EVVO na téma Spokojený učitel – 23. 10. 2024 ve Zlíně.

Na řídicím výboru Lísky jsme vyhodnotili 25 nominací XXIV. ročníku CENY za přínos EVVO ve Zlínském kraji. Nominace zveřejníme v rozesílce 17/2024, ceny budou předány na konferenci.

Pokračovali jsme s programy pro školy v Arboretu Semetín. Novinkou jsou programy pro II. stupeň ZŠ a SŠ.

Aktivně se zapojujeme do kampaní na území města Vsetín i v regionu. V pátek 4. října jsme Férovou kavárnou podpořili benefiční Knihovnický běh pro Světlušku.

Od 5. do 12. října byla k vidění Výstava na stromech na Dolním náměstí na Vsetíně, www.vystavanastromech.cz

V úterý 8. října jsme se Vsetínskou knihovnou připravili besedu s promítáním nového dokumentu Kávová budoucnost, natočený v Kostarice a Kolumbii.

Férovou kavárnou jsme podpořili oslavy 40. výročí MŠ Vidče (11. října) a Hospodářský den na farmě Agrofyto Lidečko (12.10.), kde jsme také prezentovali aktivity projektu Poctivě vyrobené.

Těšíme se na setkávání,
Vaše LÍSKA

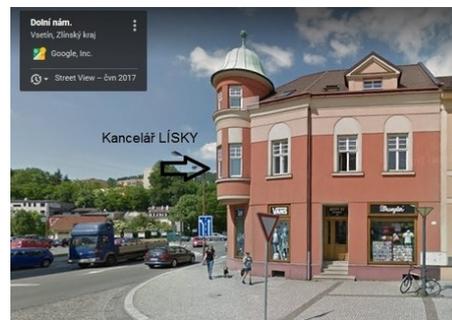
Provoz kanceláře LÍSKY a Férového obchůdku

Z organizačních důvodů zůstávají hodiny pro veřejnost omezeny.

V případě potřeby nám můžete zavolat: 605 806 840, nebo 734 122 430.

Férový obchůdek je k dispozici dle možností, ideálně po domluvě předem.

Děkujeme za pochopení.

Kancelář a Férový obchůdek Lísky
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

Klub LÍSKY je tady již 10 let

Klub pro naše příznivce a podporovatele má aktuálně 65 členů.

Každoročně získáváme od dárců do rozpočtu Lísky více než 40.000 Kč!

To je částka, díky níž můžeme spolufinancovat projekty na venkovní výuku dětí. DĚKUJEME!

Doporučené částky na 12 měsíců:

Osobní členství: od 400 Kč

Rodinné členství: od 600 Kč

Škola, organizace: od 1.000 Kč

[http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky](https://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky)

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2024

strana 2

Každý týden může být Týden pro wellbeing ve škole

Týden pro wellbeing ve škole 2025

Myšlenka na uspořádání Týdne pro wellbeing ve škole vznikla v rámci Partnerství pro vzdělávání 2030+ zhruba před rokem, kromě jiného jako reakce na další z řady varovných dat o horšícím se duševním zdraví českých dětí. Během následujících měsíců bohužel další nepříznivá data přibyla – patří mezi ně například výzkum Národního institutu SYRI, podle nějž čtvrtina dospívajících aktuálně nezažívá pocit duševní pohody, <https://www.syri.cz/tiskove-zpravy/dusevni-pohoda-skolaku-hlavni-rol-i-hraji-vztahy-mezivrstevniky>

Odborníci a odbornice považují za varující i zjištění, že 26 % dospívajících ze 6. tříd spíše nevnímá školu jako místo, kam by patřili, a pro 24 % z nich není škola místem, kde si snadno hledají přátele.

To všechno jsou důvody, proč myšlenku potřebnosti a nepostradatelnosti wellbeingu ve vzdělávání šířit a podporovat.

Zapište si do diáře datum 4.–11. 2. a přečtěte si tiskovou zprávu o přípravách ročníku 2025.

Už teď můžete přemýšlet, jak se zapojit nebo jak udělat ve vaší škole z každého týdne týden pro wellbeing...

<https://www.wellbeingveskole.cz/startujeme-pripravy-na-tyden-pro-wellbeing-ve-skole-uskutečni-se-4-11-unora-2025/>

Specializační studium pro koordinátory EVVO

Od března 2025 připravují na Lipce nový, již 18. běh specializačního studia pro koordinátory EVVO, můžete se začít hlásit.

Zažijete s námi řadu dobrodružství!

www.lipka.cz

Dokument Kávová budoucnost

Na Mezinárodním filmovém festivalu Agrofilm získal film Kávová budoucnost ocenění. Šest dokumentů do soutěže poslala Česká televize, ale uspěl film z produkce naší Fairtrade Česko a Slovensko! Myslím, že jsme se citlivě poprali s těžkými tématy chudoby pěstitelů a dopadů klimatické změny. Více o ocenění najdete na

www.fairtrade.cz/kavova-budoucnost-oceneni-agrofilm.

Rozvoj kompetencí k udržitelnosti: Jak čelit osmi klíčovým bariérám?

Když se učitelé a děti snaží rozvíjet kompetence k udržitelnosti, často narážejí na 8 hlavních bariér:

- **Nedostatek vzdělávání o udržitelnosti** – Mnoho škol stále nemá udržitelnost dostatečně integrovanou do svých učebních plánů.
Je nezbytné, aby byla tato témata napříč předměty, a aby byli učitelé v této oblasti proškoleni.
- **Konzumní kultura a tlak médií** – Děti jsou denně vystaveny reklamám, které podporují nadměrnou spotřebu.
Učit děti rozlišovat mezi potřebami a zbytečnou spotřebou je klíčové pro budování udržitelných návyků.
- **Technologické rozptýlení** – Děti tráví příliš mnoho času v digitálním světě, což omezuje jejich kontakt s přírodou.
Organizace venkovních aktivit a zapojení digitálních technologií do ekologických projektů může být řešením.
- **Nedostatek vzorů** – Děti často nemají pozitivní vzory, které by jim ukazovaly, jak žít udržitelně.
Učitelé, rodiče a komunity by měli vytvářet prostředí, kde děti mohou sdílet své nápady a inspirovat ostatní (a také být sami vzorem).
- **Sociální a ekonomické nerovnosti** – Děti ze sociálně slabých rodin (někdy i oblastí), často nemají přístup k ekologickým vzdělávacím programům.
Rovný přístup prostřednictvím dotovaných nebo bezplatných projektů je nezbytný.
- **Nedostatek politické a institucionální podpory** – Nedostatečná podpora a vykreslování ekologických iniciativ jako nepřátel může omezit školy v jejich snaze začlenit udržitelnost do výuky.
Spolupráce s místními institucemi, ukazování příkladů dobré praxe i hledání grantů je jedním z možných řešení.
- **Klimatický pesimismus a apatie** – Děti jsou často zahlceny informacemi o klimatické krizi, což může vést k pocitu bezmoci.
Ukazování pozitivních příkladů úspěchů a malých smysluplných aktivit může změnit jejich postoj.
- **Krátkodobé cíle** – Krátkodobé zisky často převažují nad dlouhodobými důsledky.
Je třeba pěstovat vytrvalost a trpělivost a ukazovat dětem, jak i malé změny mohou mít dlouhodobý dopad na budoucí generace.

Tyto bariéry představují výzvu, ale i příležitost, jak děti učit, že změna je možná. Ve Vzdělávací centrum TEREZA, máme několik úžasných programů, jako je například Ekoškola, Badatelé, UČÍME se VENKU, které se zaměřují na boření těchto bariér a rozvíjení kompetencí k udržitelnosti u dětí i dospělých.

Podělte se o své zkušenosti. Jaké bariéry vnímáte vy při rozvoji udržitelnosti ve školách?

Zdroj: Vzdělávací centrum TEREZA

Co má fakt dopad, když chcete snížit osobní emise?

Co má největší dopad, když chcete snižovat svoje emise? Jak moc vás překvapí aktuální čísla? Myslím, že tohle téma by vás mohlo zajímat, protože o domácí ekologii či osobních emisích vzdělává skoro každý.

Inspiroval mě jeden starší slavný vědecký článek, který prozkoumával, o kolik můžeme snížit osobní emise skleníkových plynů díky jednotlivým změnám v domácnosti a životním stylu. Seth Wynes a Kimberley Nicholas v něm dochází k závěru, že typická doporučení na úsporu individuálních emisí, které šíří vlády a lidi ve vzdělávání v některých zemích, neodpovídají tomu, co má největší dopad.

Zkusil jsem se na stejné téma podívat aktuálně a s ohledem na situaci v naší zemi. Vybral jsem dnes hojně diskutovaná opatření na úsporu osobních emisí (v hlavním grafu jich mám deset a ve videu krátce i další). A s využitím dat, které máme o Česku k dispozici (emisní stopa českého energetického mixu, průměrná velikost české domácnosti atd.) co nejpřesněji spočítal či odhadl velikost takové průměrné úspory.

Jak to dopadlo?

Můžete si to sami odhadnout a pak se seznámit s výsledkem ve videu – takhle to máte dávkováno na způsob konstruktivistického vzdělávání:

<https://www.youtube.com/watch?v=OuaYvKkqMoM&t=14s>

Nebo si to rovnou přečíst v článku na Ekolistu: <https://ekolist.cz/cz/publicistika/nazory-a-komentare/petr-danis-chcete-doma-prispet-k-ochrane-klimatu-zamerte-se-na-to-co-ma-fakt-dopad>

A ještě dvě důležitá rámování pro tohle sdělení:

1. Nekážejme, nepřesvědčujme, nenaléhejme a nevyvolávejme blbý pocit, když někdo něco nedělá. Tohle jsou příležitosti, co lidi dělat mohou, pokud chtějí.
2. Uznejme limity domácí ekologie, zdaleka jí nevyřešíme problém vysokých emisí skleníkových plynů Česka. I kdybychom se ve svém spotřebitelském chování třeba rozkrájeli, emise z uhelných elektráren a průmyslových podniků to příliš nezmění. K tomu je třeba hledat jiné páky. Ale to ještě neznamená, že snižovat své vlastní emise nemá smysl.

Petr Daniš

I/3

Grantové výzvy

■ Výzva č. 11/2024: Pilíře EVVO

Příjem žádostí: 16. 9. 2024 – 31. 10. 2024 Alokace: 70 000 000 Kč
Z této výzvy bude podpořena realizace ekologických výukových programů v České republice. Na komplexní služby ekologických výukových programů pro děti a mládež a vzdělavatele bude rozděleno celkem 70 milionů korun.

Na co můžete dotaci získat:

- 6.1. A – Environmentální vzdělávání a výchova
- 6.1. D – Interpretace přírodního dědictví
- 6.1. E – Motivační akce, soutěže a festivaly

<https://www.sfzp.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/detail-tiskove-zpravy/?id=315>

<https://www.narodniprogramzp.cz/nabidka-dotaci/detail-vyzvy/?id=139>

■ Podejte si žádost o grant u Nadace Partnerství.

Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete?

Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty

■ Aktualizovaný harmonogram výzev OPJAK na rok 2024

Najdete ho na webu <https://opjak.cz/harmonogram-vyzev/>

XXIII. Krajská konference o EVVO

JAK BÝT SPOKOJENÝ UČITEL A VYTVOŘIT POHODU PRO DĚTI

středa 23. 10. 2024

8–16 hodin

budova NWT a.s.,

tř. Tomáše Bati 269, Zlín

Tradiční inspiromat zajímavých a aktuálních témat, tipů a námětů pro formální i neformální vzdělávání.

PROGRAM:

- předání CENY EVVO
- referáty
- workshopy
- prezentace výukových materiálů, programů a služeb

www.liska-evvo.cz

Líska

Ministerstvo životního prostředí

MAP
Vsetínsko

JAK NA PROJEKTOVOU VÝUKU POSELSTVÍ VELIKONOČNÍHO OSTROVA

WORKSHOP S PRAKTICKÝMI PŘÍKLADY ZAVADĚNÍ MODERNÍCH
DIDAKTICKÝCH FOREM A METOD7.11.2024 | 9 - 14 HODIN
HÁJENKA SEMETÍN, VSETÍNLektorka:
Mgr. Helena Nováčková,
LIPKA Brno

Praktické ukázky projektové výuky s využitím zajímavých témat.
Čím nás oslovuje příběh zaniklé civilizace? Inspiruje nás, abychom zachránili tu naši!

Doporučeno pedagogům ZŠ.

Pro účastníky bude připraveno malé občerstvení.
Přihlašování do 30.10.2024 prostřednictvím formuláře,
informace: pavlina.zivnickova@mestovsetin.cz

MAP ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
VSETÍNSKO IV
R.Č.: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008342Spolufinancováno
Evropskou uniíMAP
Vsetínsko

JAK NA UČENÍ VENKU A BADATELSKÝ ORIENTOVANOU VÝUKU

NÁSLEDNÝ WORKSHOP K ZAVADĚNÍ MODERNÍCH DIDAKTICKÝCH
FOREM A METOD19.11.2024 | 9 - 13 HODIN
HÁJENKA SEMETÍN, VSETÍNLektoři:
Mgr. Iva Koutná
Mgr. Liběna a Mgr. Tomáš Dopitoví

Jak na venkovní učení - sdílení zkušeností ze škol. Inspirace a praktické ukázky
aktivit a výukových materiálů k rozvoji přírodovědné, čtenářské i matematické
gramotnosti.

Doporučeno pedagogům ZŠ.

Pro účastníky bude připraveno malé občerstvení.
Přihlašování do 4.11.2024 prostřednictvím formuláře,
informace: pavlina.zivnickova@mestovsetin.cz

MAP ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
VSETÍNSKO IV
R.Č.: CZ.02.02.XX/00/23_017/0008342Spolufinancováno
Evropskou unií

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

OMEP Česká republika Práva od začátku

MUNI PED

Udržitelně od mateřské školy

Český výbor Světové organizace pro předškolní výchovu OMEP a Katedra primární pedagogiky PdF MU v Brně zve na konferenci zaměřenou na předškolní vzdělávání k udržitelnému rozvoji

Program konference

- 9.30 registrace účastníků
- 10.00 zahájení konference
- dopolední program 10.00 - 12.30**
- Ingrid Engdahl (OMEP Švédsko): Kindergartens' contribution to a sustainable society
- Milada Rabušicová (OMEP ČR): Hodnotící škála pro posouzení udržitelného rozvoje v mateřských školách
- Petra Vystrčilová (OMEP ČR) a Karolína Vlasáková Kapuciniánová (MŠ Semínko, Toulecův dvůr, Praha): Představení online kurzu Udržitelnost od začátku
- Hana Splavcová (NPI): Informace k revizi RVP PV
- 12.30 - 13.00 přestávka
- odpolední program 13.00 - 16.00**
- Helena Nováčková (Lipka Brno): Studánky vily Rozárky
- Milena Poeta (META o.p.s.): Více kultur, jedna třída: podpora rozmanitosti v mateřské škole
- Jarka Kreškáčiová (OMEP Slovensko): Ako naučit deti jest zeleninu
- 16.00 diskuze
- ukončení konference

14. 11. 2024
9 - 16 hodin

Přihlášení na konferenci:
<https://www.omep.cz/>

Pedagogická fakulta MU
galerie RUV (suterén)
Poříčí 9, Brno

Cena pro členy OMEP 1700,- Kč;
pro nečleny 2000,- Kč

IS KOPANICE

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

zvede vás na

GEOLOGICKOU EXKURZI

KOPANICE - LOM LOKOV

v neděli 20. října 2024

od 9,00 do 13,00 hodin

LEKTORKA: MGR. ANDREA DOVICOVÁ
GEOLOŽKA
MUZEA JIHOVÝCHODNÍ MORAVY VE ZLÍNĚ

- Počet míst je omezen - přihlášky nutné předem
- Vlozné: 100 Kč/osoba
- Doporučujeme: vhodnou pevnou obuv a oděv do terénu, repelent, pití (rukavice, ochranné brýle a kladívko-dle možnosti)
- Místo srazu: bude ještě upřesněno přihlášeným účastníkům (na Žitkově)

Pořadatel a přihlášky:
Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s.
Starý Hrozenkov 314
tel: 572 696 323
iskopanice@iskopanice.cz

16. LISTOPADU 2024

INSPIRATIVNÍ DIDAKTIKA MATEMATIKY V OSTRAVĚ

Pro učitele ZŠ, SŠ

Kompetenční rámec učitele matematiky

Učitel matematiky v 21. století

"Učitelé učitelům"

Úvodní přednáška - prof. RNDr. Naďa Vondrová, Ph.D.

2x workshop pro MŠ, ZŠ a SŠ
Na workshopech si v roli žáka prožijete hodinu či aktivitu, které vedl učitel ve své třídě. V reflexi se zaměříme na dovednosti učitele, které podporují žákovu učení či klima třídy.
Lektoři:
ZŠ - Tomáš Chrobák, Markéta Mytková, Eva Nevidalová
SŠ - Jana Hanušová, Dan Vybíral, Helena Kratochvílová

H-MAT

Kulaté stoly - diskuze a společné sdílení
AI jako podpora učitele v matematice - Libor Klubal
Nadaný žák v M - Jana Hanušová
Hodnocení v M - Markéta Mytková
Diferenční výuky v M - T. Chrobák

OSTRAVA!!!

Navíc
Součástí konference bude spousta doprovodného inspirativního programu pro učitele. Eduten, pomůcky do M, projekt Slovní úlohy z UK

VÍCE INFO NA: SEMINARE.H-MAT.CZ

Jedinečná událost pro všechny učitele matematiky, kteří chtějí učit své žáky kvalitněji, citit se v hodinách lépe a mají chuť naplňovat požadavky moderního vzdělávání. Přijďte načerpat energii a inspiraci, kterou využijete hned ve třídě!

SVATOMARTINSKÁ VYCHÁZKA

SE SVĚTÝLKY

- Ohrada u splavu
- čtvrtek 7. listopadu 2024
- od 16.30 do 17.30 hodin
- vstupné: 100 Kč (dětí i dospělí)
CENA ZAHRNÚJE I TRADIČNÍ OBČERSTVENÍ

- PROCHÁZKA PŘI SVÍČKÁCH
- PROJÍŽDKA NA KONI
- SVATÝ MARTIN NA KONI
- ČAJ A ROHLÍČKY A HUSÍ KANAPKY
- SVATOMARTINSKÉ LEGENDY
- TVOŘENÍ A ÚKOLY

V PŘÍPADĚ NEPŘÍZNIVÉHO POČASÍ SE AKCE NEKONÁ.

ALCEDO

www.alcedosetin.cz, alcedo@alcedosetin.cz, garant akce: M. Hušková Hromádová, 734 643 797

Přihlaste se do b-learningu Klima v tísní či Kabinetů klimatického vzdělávání NABÍDKA AKTUÁLNÍHO KURZU, WEBINÁŘE A PODPŮRNÝCH INSPIRAČNÍCH SETKÁNÍCH.

Přidejte se ke KABINETŮM KLIMATICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ!

Hned od začátku září pro Vás máme jedinečnou možnost, která tu v oblasti klimatického vzdělávání nikdy nebyla. Desetkrát za rok – každý měsíc – se budete moci setkávat s ostatními pedagogy online na krátkém webináři a společně s nimi a pozvanými odborníky (pedagogy z praxe) budete moci sdílet své zkušenosti s vybraným aspektem klimatického vzdělávání, vyměňovat si tipy a odkazy na zajímavé materiály, ptát se a vzájemně si odpovídat. To všechno přinesou Kabinety klimatického vzdělávání. První z nich se bude konat už 12. září! Na těchto kabinetech rádi uvítáme ty, kteří se rozhodli s klimatickým vzděláváním teprve začít, i ty, kteří se tématu již věnují delší dobu a mají s ním více zkušeností.

Chceme tak podpořit vzájemné setkávání a výměnu zkušeností mezi pedagogy a společně tak vytvářet a vzájemně posilovat komunitu lidí, kteří se zajímají o výuku o klimatické změně jako o jednom z nejaktuálnějších problémů dnešního světa a života v něm.

Účast na kabinetech je zdarma. Není nutné absolvovat celý cyklus, můžete se hlásit na jednotlivá setkání podle vašich možností i témat, která vás budou aktuálně zajímat.

Kabinety klimatického vzdělávání se ve školním roce 2024/25 budou konat v těchto termínech k těmto tématům:

- Učitel(ka) ví, kde hledat inspiraci a správné informace o klimatickém vzdělávání. (12. 9. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak a proč motivovat své žáky. Ví, proč je důležité učit o klimatické změně. (10. 10. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak pracovat s emocemi ve výuce. (14. 11. 2024)
- Učitel(ka) ví, jak využít (školní) prostředí, ve kterém učí. (12. 12. 2024)
- Učitel(ka) dovede zařadit klimatické vzdělávání do různých předmětů. (9. 1. 2025)
- Učitel(ka) se nebojí těžkých témat. (13. 2. 2025)
- Učitel(ka) si dovede hrát s žáky. (13. 3. 2025)
- Učitel(ka) přibližuje klimatickou změnu na místě, kde žijeme: česká krajina. (10. 4. 2025)
- Učitel(ka) dovede využít technologie a online programy ve své výuce. (15. 5. 2025)
- Učitel(ka) si udržuje pozitivního ducha, že to dobře dopadne, a předává ho žákům. (12. 6. 2025)

Setkání společně připravují Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o. p. s. a Člověk v tísní, o. p. s.

Podrobnější informace o prvním setkání a přihlašování na něj najdete v nejbližších dnech [na facebookové stránce Učím o klimatu](#) a webu [ucimoklimatu.cz](#).

Základní informace o kabinetech si můžete přečíst [ZDE](#).

Podzimní cyklus b-learningového kurzu pro vzdělavatele: KLIMA V TÍSNÍ

Chcete se dozvědět základní informace o aktuálním palčivém tématu klimatické změny? Chcete k tomu získat řadu vypracovaných materiálů a zdrojů využitelných ve výuce? **A chcete při tom všem využít výhodu online kurzu spojeného s několika online setkáními (kurzem tedy můžete z větší části procházet v časech a na místech, která si sami zvolíte a budou vám vyhovovat)?**

Pokud ano, přihlašujte se do podzimního cyklu našeho **b-learningového kurzu KLIMA V TÍSNÍ**. Kurz je určený pedagogům všech předmětů na 2. stupni ZŠ a SŠ/SOŠ, poběží od poloviny října do konce listopadu 2024 a je zdarma.

B-learning obsahuje:

- samostatné studium online kurzu Klimatická změna <https://kurzy.clovekvtsni.cz/klima> (6 hodin)
- 3 webináře s odborníky z řad vědců i vzdělavatelů + prostor na diskuzi o tom, co vás zajímá (3 x 2 hodiny = 6 hodin)
- vypracování úkolů včetně návrhu vlastní výukové aktivity + zpětná vazba od pedagogů se zkušeností s klimatickou výukou (8 hodin).

Podrobnosti a odkaz pro přihlášení na b-learning najdete [ZDE](#).

Informační webinář ke kurzu ŽIJEME MĚSTEM

Na tomto webináři se seznámíte s obsahem, formou a možnostmi využití online kurzu Žijeme městem. Kurz je určen dětem ve věku 2. stupně ZŠ a jejich učitelům. Seznamuje žáky a učitelky s některými environmentálními a sociálními aspekty života ve městě. Webinář proběhne 23. října od 16 do 17:30, je součástí Týdne globálního vzdělávání (GEW)

Podrobnosti a odkaz pro přihlášení na webinář jsou [ZDE](#).

Pokud vás některá z akcí zaujme, přihlaste se na ni co nejdříve. S blížícím se školním rokem se začínají zaplňovat, budete tak mít jistotu, že se na akci dostanete a zbydou pro vás na ni místa.

Aktuální přehled všech kurzů a workshopů vzdělávacího programu Varianty Člověka v tísní najdete [ZDE](#).

Na webových stránkách Učím o klimatu (www.ucimoklimatu.cz) zároveň najdete řadu dalších materiálů využitelných pro výuku o změně klimatu. Najdete zde vypracované lekce k různým tématům, pro různé předměty i věkové skupiny, metodiky a další podpůrné materiály.

Učím na o klimatu na FACEBOOKU:

- 1) **Veřejná stránka Učím o klimatu:** Zde můžete být pravidelně informováni o aktuálních kurzech, akcích, metodikách i nových lekcích na webu [ucimoklimatu.cz](#)
- 2) **Uzavřená skupina pro vzdělavatele:** Tato skupina je bezpečným prostorem pro všechny, které zajímá výuka o změně klimatu. Můžete zde s ostatními kolegy v bezpečném prostředí sdílet své zkušenosti, vyžádat si zpětnou vazbu na vaše lekce a plánované nebo realizované programy. Budete zde dostávat i bonusové materiály a odkazy na další zdroje a inspiraci k tématům zveřejněným na stránce.

Václav Zeman

Osvětová kampaň STROMY a MY

STROMY a MY

15. září – 31. října

www.liska-evvo.cz

Zapojit se můžete ve dnech 15. září – 31. října.

LÍSKA, její členské a partnerské organizace, školy a muzea chystají rozmanité aktivity.

Na facebookové stránce kampaně budou zveřejňovány zajímavé informace, rady i pozvánky na akce, [www.facebook.com/stromy a my](https://www.facebook.com/stromy_a_my)

Koordinátor: LÍSKA, z.s. • Garant: Park ROCHUS Uherské Hradiště

Pošlete nám pozvánky na akce a programy u vás a podpořte stromy kolem nás.

14. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPANĚ STROMY a MY

15. 9.–31. 10. 2024 **Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji**

	NÁZEV AKCE - MÍSTO KONÁNÍ	POŘADATEL - KONTAKT
	Výzva Stromy a my, 5. ročník uzávěrka: čtvrtek 31. 10. 2024	LÍSKA, z.s. www.liska-evvo.cz
	Programy a projektové dny pro MŠ a ZŠ	Arboretum Semetin www.liska-evvo.cz
	Výstava na stromech 2024 Fairtrade funguje Celorepublikový happening na podporu důstojné práce	https://nazemi.cz/vystava-na-stromech/ Vsetín, Dolní náměstí LÍSKA, www.liska-evvo.cz
	Oskarsůbrání 14–18 hodin	Ekocentrum Na Pasece www.napasece.net
	Dřevo je můj chléb Výukový program pro školy	Skanzen Rochus Uherské Hradiště www.skanzenrochus.cz
	Pole, louky, sady, neumíme hladý Program pro veřejnost	Skanzen Rochus Uherské Hradiště www.skanzenrochus.cz
	Stromové slavnosti 2024 Sad Svobody ve Zlíně (u zámku), 9.00–13.00 hodin	Odbor životního prostředí a zemědělství a Odbor městské zeleně Magistrát Města Zlín www.zlin.eu
	Den stromů i Žabkou pro MŠ ve Starém Městě zaháda SVČ Klubko St. Město	Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město www.klubkomo.com , www.cevzabka.cz
	Oslava stromu a lesa Benefice pro Sčúrniciu – vycházky, koncerty, besedy	Obec Komňa, Klub Maják Bojkovice, Ekologický institut Veronica, ČSOP KOSENKA https://facebook.com/events/s/slavnost-stromu-a-lesa-2024/941920337953397/
	Den stromů Panská zahrada Vsetín	ALCEDO Vsetín www.alcedovsetin.cz

20. října
Den stromů

21. října
Den původních odrůd jablek

Strom roku 2024
Anketa podporuje aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí.
Podpořte váš oblíbený strom prostřednictvím SMS nebo online.
www.stromroku.cz

Stromy pro budoucnost
Nadace Partnerství vyzývá: zasaďte se s námi o lepší budoucnost a přidejte společně do České krajiny 10 milionů stromů.
www.sazimebudoucnost.cz

Metodické listy do výuky či plakáty k tématu můžete získat v LÍSCĚ – infoevvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů. [www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)

UŽITEČNÉ ODKAZY: <http://stromroku.cz> - www.mezistromy.cz - www.dendrologie.cz - www.arboristika.cz - www.stromyazivot.cz - www.zapomenuedrudky.cz - www.stare-odrudky.cz - www.ovocne-stezky.cz - www.pamatnostromy.cz - www.starestromy.cz - www.nadacepartnerstvi.cz

HLAVNÍ GARANT:
Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.skanzenrochus.cz

Podzimní výzva LÍSKY • 5. ročník STROMY a MY

VÝSTAVA PODZIMNÍCH PLODŮ

Vyrazte ven a nasbírejte co nejvíce různých druhů podzimních plodů. Ve třídě nebo doma plody rozložte a uspořádejte výstavu. Ke každému druhu vyrobte cedulku s jeho názvem a můžete přidat i zákládání popis s možností využití daných plodů nebo s jinými zajímavostmi. Výstavu vyfoťte a fotku nám zašlete.

PODZIMNÍ TVOŘENÍ

S využitím přírodnin vyrobte maketu (model) nebo obraz stromu. Svůj výtvor vyfoť a fotku nám pošli.

21. ŘÍJNA – DEN JABLONÍ

20. října každoročně slavíme Den stromů, mškolko však ví, že hned den na to máme možnost oslavit Mezinárodní den původních druhů jablek. Zjistí, které odrůdy jablek jsou v České republice původní a na jejich oslavu uspořádá hostinu s jablečnými dobrotami.

ZASAŽ SI STROM

Od poloviny října nastává vhodný čas, kdy můžeme sázet stromy a jiné dřeviny. Máte-li vhodné místo, zkusíte si nějakou dřevinu vysadit. Jen dobře zvažte, jaký druh bude ten nevhodnější. Stromy vyžadují z počátku hodně péče a jsou závazkem na mnoho let, některé keře se vám zase mohou rychle rozrůstat a zahradu tak až zaplevelit. Vyběr sazenice si proto dobře rozmyslete a nezapomeňte, že výsadbu teprve všechno začíná. Pokud vhodné místo k výsadbě nemáte, můžete si zkusit vypěstovat strom v květináči ze semínka. Napište nám, pro jakou dřevinu jste se rozhodli a výsadbu nám vyfoťte.

Vyberte si aspoň jeden ze 4 úkolů výzvy. Splnění zaznamenejte ve zprávě nebo na fotografii (viz zadání úkolů 1–4).

Zprávy, fotografie, případně obrázky či příběhy doplňte kontaktními údaji:

- autor – jednotlivce: jméno a příjmení, věk, poštovní adresa, příp. škola
- autor – rodina, skupina či školní třída: škola, počet a věk zapojených dětí, e-mail, poštovní adresa, jméno kontaktní osoby.

Výzva trvá do 31. 10. 2024.

Plnění odesíláte na adresu: infoevvo@seznam.cz, HEŠLO: STROMY a MY

Vybrané soutěžní úkoly odměníme. Krásný barevný podzim se stromy.

Soutěžní výzva je aktivitou 14. ročníku osvětové kampaně **STROMY a MY**
KONTAKT: LÍSKA, z.s., Dolní náměstí 429, 755 01 Vsetín, infoevvo@seznam.cz [www.facebook.com/Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)
www.liska-evvo.cz

Náměty a aktivity

- Oslavte Den stromů 20. října.
- Napište básničku nebo příběh stromu.
- Sledujte jak se barví listy stromů.
- Vytvořte si sbírku barevných listů, listové leporelo, vitráže či pexeso.
- Udělejte si barevnou mandalu z listů.
- Les ve škole
Program pro učitele, který obsahuje výukové plány, semináře, konzultace a ověřené tipy, jak úspěšně zařadit výuku o přírodě v přírodě. <https://www.lesveskole.cz/o-programu/>
- Náměty na aktivity pro MŠ – badatelský kroužek v MŠ
<https://ucimesevenku.cz/s-ms-venku-po-cely-rok/>

DNY, KTERÉ TÁHNOU VEN

Každý den je dobrý na to, vyrazit ven.

Vyberte si, který den láká právě vás!

Jaký den je ten váš a oslavíte ho venku?

Třeba tím, že...

- zasadíte svůj strom míru. Více informací najdete na webu Les ve škole.
- vyrazíte ven udělat rozhovor se stromem. Jak na to zjistíte v lekci z publikace Družiny venku 2
- zjistíte, jak různorodý je les ve vašem okolí a užijete si legraci s Mazlem, Tlustochem nebo Obrem. Najdete je v lekci Stromoví chmatáci z metodiky Lesa ve škole pro 4. třídu.
- využijete plodů, které podzim nabízí. Co všechno lze s plody dělat najdete v lekci Družina plná semínek z publikace Družiny venku 2 nebo na webu Jděte ven ve hře Zahrát si piškvorky venku a Žaludové pexeso.

<https://ucimesevenku.cz/dnyvenku/>

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2024

strana 9

STROMOVÉ SLAVNOSTI 2024

17. 10. 2024
9.00–13.00 hodin

sad Svobody ve Zlíně
(u zámku)

- ☞ ukázka sov, ptáků a dravců (do 12.00 h) (ČSOP Hošťálková)
- ☞ zážitkové lezení po stromech a další stromolezecké aktivity
- ☞ lukostřelba (Lukostřelecký klub 3D Mrlník, z. s.)
- ☞ ochutnávka jablčného moštu (Moštárna Hoštění)
- ☞ ochutnávka povidel a marmelád (Povidlárna Provodov)
- ☞ výukové aktivity pro děti a mládež s tematikou stromů, rostlin a živočichů (Ekocentrum Čtyřlístek)
- ☞ tvořivé dílničky z přírodních materiálů (Astra Zlín)
- ☞ sázení stromků do květináčů
- ☞ ptačí a netopýří poradna (Mgr. Evžen Tošenovský, zoolog UP v Olomouci, ČSO, ČESON)
- ☞ tvořivá dílnička ze dřeva manželů Hutěčkových
- ☞ beseda s myslivci (Okresní myslivecký spolek Zlín)
- ☞ beseda se včelaři a lesníky (Český svaz včelařů, z. s., okresní organizace Zlín a Lesy ČR, s. p.)
- ☞ ukázka košíkářského řemesla Radima Klímka
- ☞ ukázka řezbářského řemesla Oldřicha Plisky

Pořádá Odbor životního prostředí a zemědělství a Odbor městské zeleně MMZ.

Změna programu vyhrazena. Za velmi nepříznivého počasí se akce ruší. Další informace: 577 630 982, 577 630 332

Z této veřejně přístupné akce jsou v rámci zpravodajství pořizovány fotografie.

Podzimní inspirace pro výuku, hrátky a pobyt venku i uvnitř

Přinášíme tipy na publikace a materiály z našeho e-shopu, díky kterým si vychutnáte podzim všemi smysly. Tvoření, bádání, poznávání, relaxace...

• Inspirace podzim a zima

Brožurka, ve které najdete návody na tvoření drobných výrobků s podzimní a zimní tematikou. Výrobky jsou převážně z přírodních či odpadových materiálů. Tvoření je vhodné pro MŠ a 1. stupeň ZŠ.
<https://sever.ekologickavychova.cz/.../inspirace-podzim.../>

• Můj první zápisník

Celoroční deník s tipy na aktivity v přírodě - zahrnuje počítání, kreslení, poznávání rostlin, příběhy, objevování světa, recepty atd. Zápisník začíná obdobím podzimu - ideální doba si jej pořídit právě teď.

• Semínka babího léta

Malý atlas semínek, které můžete najít během podzimu/zimy
<https://sever.ekologickavychova.cz/.../seminka-babiho-leta/>

• Výtvarné inspirace na celý rok

Soubor námětů pro výtvarnou činnost zahrnuje i inspiraci pro podzim - například výtvarné inspirace v lese. Pracuje se především s přírodními nebo odpadovými materiály. Vhodné pro pedagogy MŠ, 1. stupně ZŠ a výtvarných oborů ZUŠ.
<https://sever.ekologickavychova.cz/.../vytvarene.../>

• Do krajiny za land-artem

Barevné podzimní listí přímo láká k tvorbě uměleckých děl venku, v krajině. Inspiraci na hravé techniky land-artu najdete právě v této knize.
<https://sever.ekologickavychova.cz/.../do-krajiny-za.../>

Veškeré publikace lze zakoupit v e-shopu SEVER Horní Maršov.

Bliží se Mezinárodní den stromů

Oslavte ho badatelsky – níže pár tipů

CO PROZRADÍ PAŘEZY – Žáci se dozví, jak určit stáří stromu dle obvodu a naučí se vyčíst z kmene, jak se stromu dařilo v jednotlivých letech života.
<https://lekce.badatele.cz/co-prozradi-parezy/>

MIKROSVĚTY STROMŮ – Žáci pochopí důležitost starých stromů a mrtvého dřeva v lese i v zahradě.
https://lekce.badatele.cz/.../Mikrosvety-stromu_lekce-1.pdf

PODZIMNÍ PROMĚNY PŘÍRODY – první aktivita badatelské výzvy je zaměřená na stromy:
<https://badatele.cz/podzimni-promeny-prirody/>

Podzim v plné síle!

Vydejte se ven na přírodniny. Javorové listy a dvounažky „nosy“. A k tomu kaštiny. A parádní vlci jsou na světě. A nebo třeba ježci nebo kozy. Doporučujeme barevný čtvercový papír a listy nechat alespoň přes noc trochu vylisovat. Vyzkoušejte, je to jednoduché. A pomalu se blíží čas podzimních mandal!

Další tipy na venkovní hraní a učení najdete na webu
<https://ucimesevenku.cz>.

Uherské Hradiště
Srdce Slovácka

Den stromů

Jezuitská zahrada

park u vlakového nádraží

18. října 2024 | 8:30 – 12:30 h.

Téma: Krása stromů

- výtvarné tvoření
- podzimní stezka s úkoly
- výstava bonsajů s komentářem
- ukázka dravců ze Stanice ochrany fauny v Hluku

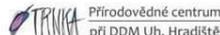
V případě nepříznivého počasí změna programu vyhrazena.

ŠIKULA
Dělníci a učitelé Uherské Hradiště

Přírodovědné centrum
při DDM Uh. Hradiště

Líška

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2024

strana 10

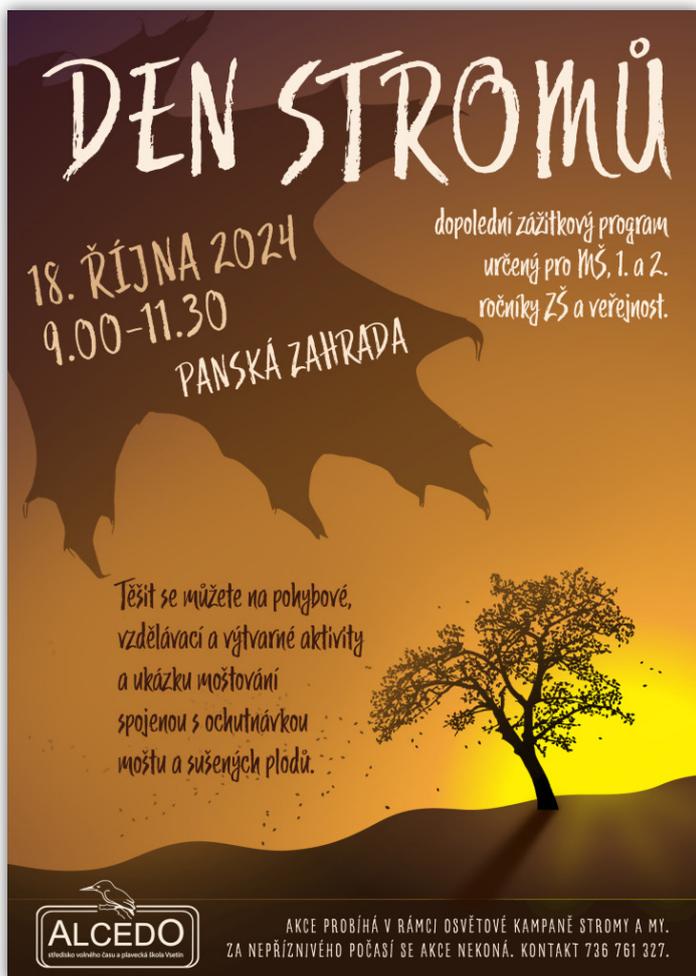
DEN STROMŮ ve Vsetíně

Na pátek 18. října připravuje ALCEDO tradiční setkání ke Dni stromů. Je určeno dětem z mateřských škol, žákům 1. a 2. ročníků základních škol i veřejnosti. Zveme vás do Panské zahrady v čase 9.00 až 11.30 hodin.

Stromy, obzvláště ty staré, lidé uctívají, váží si jich a chrání je od nepaměti. Úcta a respekt k nim se přenáší z generace na generaci. První zdokumentovaný svátek, spojený se sázením stromů je ze Španělska z patnáctého století. Nápad slavit Den stromů vznikl už v polovině 19. století, jak jinak, než ve Spojených státech. Konkrétně v Nebrasce, která byla v té době popisována jako krajina "bez stromů". V Česku se tento den poprvé slavil v roce 1906. II. světová válka a komunistický režim tradici přerušili a k jejímu obnovení došlo až v roce 2000. Inicivoval ji Václav Větvíčka (bývalý ředitel Botanické zahrady Univerzity Karlovy) a zpěvačka Hana Hegerová. Oficiální datum oslavy svátku stromů bylo stanoveno na 20. října, protože jde v naší zemi o vhodný termín pro sázení stromů.

Naši návštěvníci jsou na kopání jam a sázení stromů ještě malí, proto budeme společně obdivovat nádheru barev, do kterých se stromy na podzim oblékají. Budeme se učit poznávat stromy všemi smysly, malovat, vyrábět, sportovat a „mlsat“ dobroty, které nám stromy poskytují.

Přijměte pozvání na oslavu stromů, vzácných spolubydlících na naší krásné planetě. Akce probíhá v rámci osvětové kampaně STROMY A MY.

DEN STROMŮ

Kdo nemiluje stromy, ať netvrdí, že miluje člověka.

John Ruskin

Z HISTORIE: Den stromů je svátek, který se slaví po celém světě od poloviny 19. století. Datum oslav Dne stromů se liší podle klimatických podmínek jednotlivých zemí. Roku 1951 přijala FAO (Food and Agriculture Organisation) Spojených národů následující usnesení: Konference shledala jako potřebné, aby si všichni lidé uvědomovali jak estetickou a psychologickou, tak i hospodářskou hodnotu lesa, a proto se doporučuje, aby se každoročně ve všech členských státech slavil světový svátek stromu, a to v době, kdy se to za lokálních podmínek zdá být příhodné. V České republice připadá Den stromů na 20. října.

Cílem kampaně STROMY a MY je zvýšit zájem o stromy, poukázat jejich význam v krajině, ve městech a obcích a nabídnout příležitosti k poznávání, péči a ochraně, diskutovat, objasňovat a vysvětlovat zvolené téma – PROČ jsou stromy důležité, představit příklady dobré praxe v dané oblasti a při řešení tématu – CO můžeme dělat, poskytovat náměty a rady, nabízet řešení a možnosti šetrného vztahu k přírodě – JAK můžeme pomoci, prezentovat LÍSKU, její členské organizace a partnery, témata, kterým se věnujeme, přiblížit environmentální výchovu veřejnosti – KDO už pomáhá a JAK.

Doporučená témata:

- strom jako zdroj kyslíku
- strom jako filtr vzduchu
- strom jako obydlí
- strom jako zdroj potravy
- strom jako obnovitelný zdroj energie
- strom jako zdroj materiálu
- strom jako zdroj síly a místo k odpočinku
- strom jako lék
- strom jako prvek přírodní zahrady
- strom jako krajinnotvorný prvek - ekologický význam (zádrž vody v krajině, protierozní funkce atd.), estetický význam.

Jak se můžete zapojit či kampaň podpořit?

- Účastí, zapojením do akce v regionu (viz kalendář regionálních akcí).
- Přípravou a uspořádáním vlastní akce.
- Sdílením pozvánek a akcí na vašem webu či přes sociální sítě.
- Každý máme jiné možnosti, jinou cílovou skupinu, záleží jen na Vás a Vaší chuti zapojit se.
- Budeme velmi rádi, když se zapojíte do regionální sítě programů, aktivit a soutěží – vše co se děje v regionu najdete v Kalendáři regionálních akcí.
- Napište nám o svých aktivitách, přiložte fotografii, pozvánku, článek, práce dětí a podobně. Vše zveřejňujeme na Facebooku, Stromy a my.

Saňte se součástí velké rodiny přátel stromů, téma se dostane k veřejnosti, lidé se budou více zajímat, zapojovat a pečovat o své okolí.

AKCE V ČESKÉ REPUBLICĚ:

Informace ke Dni stromů najdete na webové stránce

<http://www.xn--nadacepartnerstv-osb.cz/>

Jednou z nejvýznamnějších akcí je Anketa Strom roku,

<http://stromroku.cz/>

„Proč jsou listy na podzim žluté a červené?“ Na dětské otázky je třeba znát odpověď

Svět kolem nás je bohatý a krásný. Je úžasné pomáhat dětem jej objevovat a chápat.

Náměty, tipy a návody k poznávání přírody nabízí PRVOUKA HROU: <https://jednoducheuceni.cz/ebook-prvouka-hrou/>

Tak hurá do toho a krásný podzim.

Další tipy, hry, pomůcky a postupy k rozvoji dětí, přípravě předškoláků a pro snadné učení školáků najdete na <https://jednoducheuceni.cz/>

PROČ NA PODZIM LISTY MĚNÍ BARVU?

Listy nežloutnou - jen se odzeleňují.

Listy obsahují různá barviva

- Chlorofyl** - zachycuje energii slunečního záření k tvorbě cukrů - **fotosyntéze**. Vedlejším produktem je kyslík.
- Karotenoidy** - pomáhají při fotosyntéze a chrání rostlinu před silným světlem.
- Antokyany** - chrání rostlinu před silným světlem a stresem.
- Melaniny**

Na jaře a v létě zelený chlorofyl ostatní barviva překrývá. Na podzim se rozkládá a mizí. Barvu listů určují kombinace ostatních barviv.

www.jednoducheuceni.cz <https://www.facebook.com/jednoduche.uceni/>

Pozvánky na vzdělávací akce najdete v rozesílce a na webu LÍSKY.

Vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme vzdělávací programy.

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

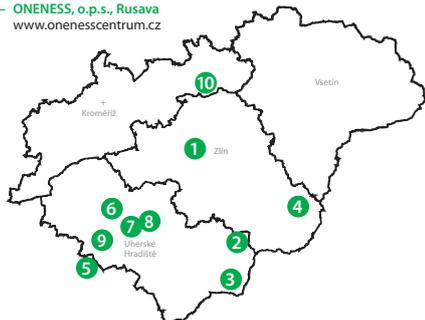
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s.
www.lskopance.cz
- ZO ČSOP KOSENKA Valašské Kloubouky
www.kosenka.cz
- VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- SVČ Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.horniliddec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., o.p.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenku.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelari Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssychrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **programu MRKEV** (základní a střední školy) a **programu Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **DUTOHLÁVKY**
www.dutohlovakky.cz
- **Ekocentrum Na pasece Veliková**
www.napasece.net
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **ONENESS, o.p.s., Rusava**
www.onenesscentrum.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula Uherské Hradiště**
www.ddmsikula.cz
- **ROBOTA**
Kreativní digitální dílna UTB Zlín
<https://robota.utb.cz/>
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Tokaheya s.r.o., Holešov**
www.tokaheya.cz
- **Trezor přírody Horní Lideč**
www.trezorprirody.cz
- **Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí**
<https://www.ochrancizl.cz/>
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

Programy je možné zařadit do projektů škol v programu OP JAK.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

- Témata:**
- přírodovědné vzdělávání,
 - EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji,
 - rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Místo konání: Arboretum Semetín, Vsetín

Období: květen–červen, září–říjen

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

Přihlašování možné až na květen – červen 2025!

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku. Zaměříme se na místo, kde žijeme, přírodu a životní podmínky, život dříve a dnes, ohleduplné chování k přírodě a ochranu přírody. Podpoříme rozvoj matematické a čtenářské pre/gramotnosti

Témata – v návaznosti na roční období: živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, jarní rostliny, stromy, cyklus života, voda, půda atd.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

Učíme se s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata: praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvířství), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

Programy LÍSKY s tématy původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla

Školní farmářský den

Projektový den s Lískou podporující rozvoj kreativity a podnikavosti žáků, samostatnosti, zodpovědnosti, zkušeností a sebevědomí zvládat situace a úkoly, které jim jsou svěřeny.

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla.

Dopolední část je zaměřena na aktivní zapojení dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce
Doporučeno: ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Zajistíme účast a praktické ukázky regionálních výrobců, aktivity do programu a propagaci.

Výukový program Můj den na farmě

Ve dvouhodinovém programu se děti zážitkově seznámí s tématy zemědělství, práce v zemědělství, celodenní a celoroční práce na farmě, regionální produkty.

Místo konání: třída, výukové prostory střediska
Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD
Počet účastníků: 1 třída
Časová dotace: 2 × 45 minut

Exkurze na farmu

či k řemeslníkům a výrobcům v regionu

Vydejte se s námi na cestu za původem jídla, které máme na talíři, na venkovskou farmu a ke zpracovatelům produktů, například do mlýna či do sadů. Poznejte tradiční výrobní postupy a řemesla, místa pěstování zemědělských plodin, ovoce a bylinek, chovu hospodářských zvířat i zpracování potravin.

Doprava autobusem v dostupné vzdálenosti dané školy, komentovaná prohlídka farmy či provozovny. Po dohodě a dle možnosti místa exkurze i ochutnávka produktů či další aktivity.

Místo konání: farma, dílna či provozovna

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: min. 2 hodiny na farmě + cesta tam a zpět

Výukový program

Z farmy na náš stůl aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, surovin nádobí), výukové prostory střediska

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 2 × 45 minut

PROGRAMY LÍSKY PRO II. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A STŘEDNÍ ŠKOLY

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou. Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po programu s lektorem, v souladu s projektovou výukou.

Témata:

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučený věk: 6.–8. ročník ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: min. 1 vyučovací hodina + domácí práce žáků před programem, 1–2 vyučovací hodina s lektorem, následná práce žáků po programu dle zadání

Seznámení s mapou – jak funguje svět

Lekce se zaměřuje na základní porozumění komplikovaného uspořádání a fungování dnešního světa. Jedná se o vhodnou úvodní aktivitu, která skupinu připraví na následné hlubší ponoření do jednotlivých tematických oblastí, které zpracovává mapa světa s názvem Svět v souvislostech. Žáci se seznámí s tématy Fairtrade, klimatická změna, pracovní podmínky, koloniální historie, propojenost světa a hybatelé změny, podrobněji prozkoumají vybrané jevy související s jedním tématem a následně pomocí syntézy vystihují jeho podstatu.

Místo konání: třída, přístup na internet

Doporučený věk: od 13 let

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 1 vyučovací hodina (45 minut)

DALŠÍ TÉMATA: plýtvání potravinami, spotřebitelské chování a pracovní podmínky dělníků a dělnic.

část II • METODICKÁ PODPORA

II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe

Říjen

*Čím déle vlaštovky u nás v říjnu prolévají,
tím déle pěkné a jasné dny potrvají.*

V říjnu se už hlásí podzim. Stromy se barví a příroda se chystá na zimu. Měsíc se jmenuje podle jelení říje, kdy se v lesích jeleni ozývají hlasitým troubením.

V ŘÍJNU MŮŽEME:

- ✓ oslavit Den stromů
- ✓ napsat básničku nebo pohádku o stromech
- ✓ sledovat jak se barví listy stromů, zkoumat zbarvení (rozdíly, časosběr, postup změny)
- ✓ vytvořit si sbírku či atlas barevných listů stromů, listové leporelo, listové vitráže nebo pexeso
- ✓ porovnávat stavbu listů různých stromů
- ✓ dělat listovou mandalu nebo barevnou škálu
- ✓ zkoumat nesmáčivost listů
- ✓ vyrobit si obrázky z větviček
- ✓ sledovat, jak semínka putují
- ✓ vytvořit si sbírku semínek
- ✓ zasadit si semínko stromu
- ✓ hledat a zkoumat podzimní houby pozorovat, jak houby rostou
- ✓ pozorovat mraky
- ✓ vyrábět a pouštět draky

Diář Lísky 2024/2025

Měsíc školních zahrad na PODZIM

Děti jsou venku jako doma. Platí to i ve školce! Máme pro vás jedinečné tipy, jak s dětmi zábavně a poučně trávit čas venku. Víme jako málokdo, že pro děti, rodiče i učitele je nejlepší, aby děti chodily ven za každého počasí. Přidejte se k nám. Stahujte podzimní návody!

Všechny návody jsou pro vás k dispozici zde:
www.mesicskolnichzahrad.cz.

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

■ **Metodiky a výukové materiály REZEKVÍTKU ke stažení ZDARMA.** <https://www.rezekvitek.cz/e-shop?ids=1&krit=raz1-24-2¶mfiltr=-zda->

■ **Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma.** <https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>

■ **Příroda do kapsy** – informační materiály pro poznávání přírody. www.prirodadokapsy.cz

■ **Atelier V lese** – výukové aktivity a hry pro děti. <https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>

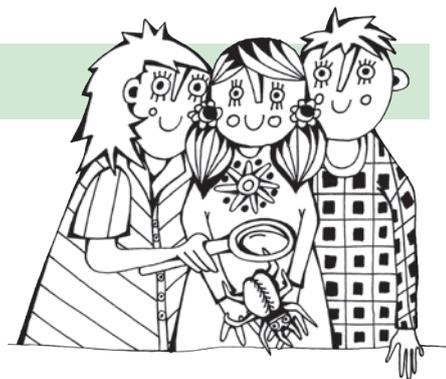
■ **Programy o změně klimatu**
<https://drive.google.com/drive/folders/11gAQBsrMuspRdvss2bVFM3kWmUyjmlRa>

■ **KLIMATICKÁ DOBRODRUŽSTVÍ**
Nahlédněte do první české publikace, která spojuje téma změny klimatu s badatelskou metodou: <https://badatele.cz/metodiky>

■ **VYTIŠTĚNÉ a ROZŠÍŘENÉ metodiky Učíme se venku**
Chcete mít oblíbené metodiky po ruce? Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.
ZÍSKEJTE:
• přes 40 nových lekcí,
• celkově přes 100 lekcí ven,
• dohromady 444 stran inspirace ven
<https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

České děti tráví venku průměrně dvě hodiny a čtyři minuty

Nadace Karel Komárek Family Foundation, která mimo jiné podporuje výuku venku a také proměňuje školní zahrady v inspirativní a hravá místa s přírodními prvky, iniciovala průzkum, jenž zjišťoval, kolik času tráví české děti venku. Článek [ZDE](#).

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí. Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat. Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ďápkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Vytvořili jsme a pilotně ověřili 4 nové tematické programy pro cílové skupiny projektu:

- Místo, kde žijeme,
- Životní podmínky,
- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody,
- Současnost a minulost v našem životě.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Fairtradová škola

Status Fairtradová škola mohou získat školy na všech úrovních vzdělávacího systému. Dávají jim najevo svou společenskou odpovědnost a zájem o globální rozvojové vzdělávání. https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly

Školy mohou status získat při splnění 5 kritérií:

- vytvoření řídicí skupiny za účelem podpory fair trade na škole,
- škola oficiálně podporuje fair trade,
- na škole jsou dostupné fairtradové produkty,
- na škole se vyučují globální rozvojová témata
- škola pořádá akce na podporu fair trade a usiluje o medializaci

Všechny dokumenty potřebné k získání statusu Fairtradová škola najdete v dokumentech ke stažení, https://www.fairtradeskoly.cz/ke_stazeni

Nabídka k zapojení do programu Škola pro udržitelný život v roce 2024/2025

ŠUŽ neboli Škola pro udržitelný život je celoroční program, který vzdělává žáky v tématech UDRŽITELNOSTI nebo O KLIMATU. Vzdělávání propojujeme s místem – žáci mapují problémy ve své obci, realizují vlastní projekty a hledají souvislosti mezi svým místem a udržitelným životem či klimatickou změnou. **Zapojte se v příštím školním roce i vy!**

Pro bližší informace k programu ŠUŽ: <https://www.skolaprozivot.cz/zapojte-se/>

Více o programu se dozvíte v tomto videu: <https://www.youtube.com/watch?v=I5IBY47MscI>

Co vás v programu všechno čeká se dozvíte zde: https://www.youtube.com/watch?v=tNBn_BZvO64

Přihláška do programu Škola pro udržitelný život na školní rok 2024/2025:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfVgDCdAX_zqlx3haSpJXJ3YkFimoz2dSosinvgkv-1EKQ_w/viewform

II/5

Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsetetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-prirode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naučna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 1415 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství,
- kulturní, sociální a politická globalizace,
- migrace ve světě,
- mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva,
- dětská práva a práva seniorů,
- rovné příležitosti a tolerance k jinakosti,
- demokracie a dobré vládnutí,
- rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti,
- vyšší míra vzdělanosti,
- zdraví obyvatel,
- potravinové zabezpečení,
- přístup k nezávadné/pitné vodě,
- životní prostředí a klimatické změny,
- populační růst,
- mírová řešení konfliktů,
- odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost,
- cíle udržitelného rozvoje,
- historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce,
- aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad,** kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracíte, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně... Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemožené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/
Semínkovna Uherské Hradiště
Semínkovna knihovna Rožnov pod Radhoštěm
Semínkovna Liptál
Místní knihovna Liptál, Základní škola Liptál, Liptál 465

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska. REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“** www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Podrobněji NOVĚ v příloze **Poctivě vyrobené.**

<https://www.liska-evvo.cz/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, Městské lesy Vsetín, Austin Detonator, s.r.o., Vsetín, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnictví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- Pravidelná elektronická rozesílka, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- Webové stránky, www.liska-evvo.cz
- Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.
- Knihovna, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.
- Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- Osvětové a informační kampaně, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité **Lukášovy hračky** a knihovnu s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 16/2024

strana 22